

Stipe NIMAC

ODGOJ ŽUPNIH PASTORALNIH VIJEĆA ZA DIAKONIJU

Danas, u pokoncilskom vremenu, bez obzira na popularnost tzv. „bazičnih zajednica”¹ župa je ostala „osnovna i glavna crkveno organizirana evangelizacijska i religiozno odgojna zajednica”.²

Od II. vatikanskog koncila kao novi oblik služenja u Crkvi pojavljuju se župna pastoralna vijeća, kako na razini biskupije tako i na razini župe, iako su ona postojala već u ranoj kršćanskoj Crkvi, dakako, u drugom obliku, ali su tijekom povijesti izumrla.

Da bi župno pastoralno vijeće u okviru župne zajednice, gdje mu se najneposrednije i postavljaju konkretni zadaci, moglo djelovati u duhu svoga poslanja, posebno u dijakonijskoj službi, neophodno je posvetiti osobitu pažnju njegovu odgoju kao posebnom obliku crkvene dijakonije.

ŽUPNA ZAJEDNICA, OBNOVLJENA U DUHU II. VATIKANSKOG KONCILIA KAO POKRETAČ I POSEBNO MJESTO KATEHEZE, DIAKONIJE CJelokupnog pastoralnog rada

Vizija II. vatikanskog koncila o Crkvi kao „mističnom tijelu Kristovu” (LG 7–8), „Božjem narodu” (LG 9–13) i „sveopćem sakramentu spasenja” (LG 48; GS 45) izvršila je golemi utjecaj na samo poimanje župe i na župne strukture. Župa je prema koncilskim dokumentima „kršćanska zajednica” – „*communitas christiana*” (CD 30), „župna zajednica” – „*communitas paroecialis*” (CD 30), „zajednica vjernika” – „*congregatio fidelium*” (LG 28), „dio Gospodinova stada” – „*portio gregis Dominici*” (LG 28) itd. Navedeni nazivi za župu „upozoravaju da nije dostatna samo individualna i fizička prisutnost vjernika na nekom mjestu. Oni sačinjavaju župu samo ako su ujedinjeni u vjeri, ako skupa slave Boga i zajednički svjedoče Evanđelje. Dakle samo onda ako tvore duhovnu zajednicu, formirano stado ili organizirani narod. Oni su Crkva i župa u Crkvi tek kao narod Božji (*aliquando non*

¹ Usp. osobito EN 58; CT 47 i 70.

² BISKUPI JUGOSLAVIJE: „Radosno naviještanje Evanđelja i odgoj u vjeri”, Dokumenti 67, KS, Zagreb, 1983, br. 69.

populus, nunc autem populus Dei), kao živi organizam, kao otajstveno tijelo Kristovo.”³

„Kad bismo skupili sve zajedno ono što je Sabor prigodimice i na raznim mjestima rekao o župi, dobili bismo slijedeće:

- ona je zajednica (osoba) kršćana,
- sakupljena na jednom mjestu u okviru biskupije,
- ima na čelu vlastitog pastira (župnika),
- u njoj se odrazuju sve bitne funkcije kršćanskog života (evangelizacija, liturgija, pastirstvo, bratstvo, dijakonija).

Ili kratko: župa je (mjesna) zajednica kršćana u sklopu biskupije sa župnikom na čelu.”⁴

U svim koncilskim i pokoncilskim dokumentima navodi se na direktan ili indirektan način da je čitava župna zajednica odgovorna za rast vjere i sustavnu pouku u vjeri (kateheza), dijakonijsku službu i za cjelokupni pastoralni rad, a da bi to bilo moguće potrebno je prije svega pristupiti obnovi župe u smislu promjene njenih struktura i reorganizaciji župnog pastorala u svjetlu koncilске i pokoncilске ekleziologije.

Imajući u vidu da je zadaća kateheze uvoditi u crkvenu dijakoniju i da se ona upravo u dijakoniji potvrđuje, nalazi svoj smisao i mjerilo autentičnosti, vrijedno je stoga ukazati na ulogu župne zajednice u promicanju kateheze kao što je to istaknuo papa Ivan Pavao II u apostolskoj pobudnici „Catechesi tradendae”: „Ako je točno da se svuda može katehizirati, ipak želim naglasiti, u skladu sa željom veoma mnogih biskupa, da župna zajednica mora ostati pokretač kateheze i njezino posebno mjesto. Sigurno je da je župa uzdrmana u mnogim zemljama pojavom urbanizacije. Neki su možda olako prihvatili da je župa osuđena kao zastarjela, ako već nije osuđena da nestane, na račun malih zajednica, koje su bolje prilagođene i djelotvornije. Htjeli mi to ili ne, župa ostaje od velike važnosti za kršćanski narod, pa i za one koji nemaju veze s Crkvom. Realizam i mudrost zahtijevaju da nastavimo putem koji će po potrebi stvoriti prikladnije strukture i dati novi polet zahvaljujući sve većem prisrastu sposobnih, odgovornih i plemenitih članova” (CT 67).

Nadalje se u istoj pobudnici ističe da „župa ostaje posebno mjesto kateheze, a da ne zahtijeva sve samo za sebe i da ne daje svemu isti oblik. Ona opet mora naći svoj poziv, a to je da bude obiteljska kuća, bratska i gostoljubiva, gdje će kršteni i potvrđeni biti svjesni da su narod Božji. Ovdje im se obilno lomi kruh dobre nauke i kruh euharistije u okviru jedinog čina službe Božje, odavde se svakodnevno šalju na svoje apostolsko poslanje, na sva gradilišta svijeta” (CT 67).

ODGOJ ŽUPNOG PASTORALNOG VIJEĆA ZA DIJAKONIJU I NJEGOVO ZNAČENJE ZA ŽUPNU ZAJEDNICU

Potreba odgoja župnog pastoralnog vijeća za dijakoniju, kao crkvenu službu u kon-

³ Ž. BEZIĆ, „Suvremena župa”, Služba Božja, Makarska, 1987, str. 19.

⁴ Ž. BEZIĆ, nav. dj., str. 80–81; Usp. N. de MARTINI, „Nova župa: zajednica kršćana”, KSC, Zagreb, 1982, str. 35–38.

tekstu cjelokupnog pastoralnog rada, proizlazi iz njegove zadaće i oblika služenja u župnoj zajednici i njegova značenja za samu župnu zajednicu što je utvrđeno u dokumentima II. vatikanskog koncila i u novom Kodeksu kanonskog prava.

Naime, posebno mjesto i ulogu za pastoralni rad unutar župne zajednice ima župno pastoralno vijeće. Iako je župno pastoralno vijeće prema dokumentima II. vatikanskog koncila dobilo zadaću „da istražuje i ispituje sve što se odnosi na pastoralni rad te donosi o tome praktične zaključke” (CD 27), župno pastoralno vijeće u našoj crkvenoj praksi još uvijek nije dovoljno angažirano i suodgovorno što je uvjetovano samom inertnošću članova župne zajednice i članova župnog pastoralnog vijeća, te s druge strane samih oficijelnih službenika Crkve.

Prema dekretu „Apostolicam actuositatem” br. 26, župna pastoralna vijeća trebaju u dijecezama i župama „uz suradnju klerika i redovnika s klericima, pomagati apostolske pothvate Crkve, bilo u naviještanju Evanđelja i posvećivanju, bilo na karitativnom, socijalnom ili drugim područjima. Ova vijeća mogu poslužiti za uzajamnu koordinaciju različitih udruženja i inicijativa ’priznavajući posebnost i autonomiju’.”

Novi Kodeks kanonskog prava ističe da župno pastoralno vijeće, kojem predsjedava župnik i u kojem kršćani vjernici zajedno s onima koji snagom svoje službe u župi imaju udjela u pastoralnoj župnoj brizi, treba pružati pomoć za promicanje pastoralnog djelovanja. Za sada župno pastoralno vijeće, još uvijek de jure, ima samo savjetodavnu ulogu i ravna se po odredbama koje je donio dijecezanski biskup (usp. CIC, kanon 536). Dakle, župno pastoralno vijeće je samo savjetodavno tijelo, a nema udjela u upravno-vodstvenoj funkciji koju neophodno iziskuje duh našeg vremena. Očito je da „više očiju bolje vidi, više ruku bolje radi. Svećenici ne mogu sve sami uraditi. Trebaju im vjerničke informacije, sugestije, savjeti i pomoć. U tome je doprinos župnog pastoralnog vijeća nenadoknativ.”⁵

Glavni su zadaci župnog pastoralnog vijeća da u župi omogućava svim vjernicima izvršavanje njihovih kršćanskih i vjerničkih dužnosti; rješavanje pastoralnih problema u župi; planiranje i programiranje rada unutar župne zajednice; koordinacija i suodgovornost u radu i izvršavanju pastoralnih zadataka i svih župnih tijela, te posebno promicanje laičkog apostolata.

U svakom bi slučaju župno pastoralno vijeće, poštujući dostojanstvo, slobodu i karizme naših vjernika (usp. PO 9), trebalo dati specifičan doprinos cjelokupnom pastoralnom radu u našoj Crkvi koji se osobito ostvaruje i očituje na razini župa i to u temeljnim funkcijama-dimenzijama crkvene zajednice.

Te su temeljne funkcije: *martyria* ili evangelizacija (naviještanje vjere, svjedočenje vjere); *liturgia* ili slavljenje otajstva vjere u liturgijskim i drugim molitvenim slavljenjima; *diakonía* ili življenje vjere (različiti oblici bratskog služenja i djelotvorne ljubavi: karitativno djelovanje i drugi oblici duhovne i materijalne pomoći) i *koinonía* – *communio* ili zajedništvo vjernika.⁶

---

⁵ Ž. BEZIC, nav. dj., str. 126.

⁶ Poblje o tome vidi: E. ALBERICH, „Kateheza i crkvena praksa”, KSC, Zagreb, 1986; J. BARIČEVIĆ, „Perspektive angažmana vjernika laika u životu i djelovanju naše Crkve” – u: Bogoslovska smotra, br. 3–4/1987, KBF, Zagreb, str. 277–311.